

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marți, Joi și Sâmbătă

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhiepiscopale, Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Drepturile naționalităților.

— Părerile unui ziar maghiar. —

Niște păreri foarte corecte se cuprind în articolul de fond din numărul de Vineri al ziarului „Alkotmány”, organul partidului popular maghiar, pe cari e bine să le cunoască cât de mulți. Le reproducem deci în traducere, chiar la locul acesta, după cum urmează:

„Despre o cultură naționalistă în Ungaria e permis să se vorbească, se poate vorbi, ba trebuie să se vorbească. Pentru că în nemijlocita apropiere a hotarelor țării trăesc naționalități, puse aci ca păzitoare de hotare. E necesar deci, ca naționalitățile din patrie să atingă în bunăstare și cultură nivelul, care le compete după poziția lor topografică. Iar după ce baza culturii naționaliste o formează limba seminției respective, e necesar, ca fiecare cetățean naționalist să știe scrie și citi în limba proprie maternă și să fie în stare să-și câștige și să comunice cunoștințele în limba maternă.

Afară de aceasta, au religie proprie, pe care o învață în limba maternă și de a cărei conservare se îngrijesc prin o organizare proprie bisericească. Afacerile acestea le isprăvesc iarăși în limba lor maternă.

Dintre naționalitățile din patrie, limba română de exemplu are o literatură interesantă, prețioasă și foarte instructivă. Au apoi istorie culturală, ba chiar și în istoria patriei au un rol, a cărui cunoaștere pentru ele e de importanță. Au școli medii, din cari ies elevii provăzuți și cu cunoștințele culturii maghiare și iau parte la viața politică națională.

Au școli de specialitate, cu un nivel, care dă elevilor calificare destul de satisfăcătoare....

Cumcă naționalitățile au drept la limba lor maternă, la întrebuințarea ei, la cultivarea ei, nu mai încapă nici o îndoială. Și dreptul a-

cesta al lor, constituția îl garantează prin lege specială și prin usul neîntrerupt, care există de secole. Numai recunoașterea acestui fapt a putut face, ca de exemplu literatura română, împreună cu cultura română, să-și iee începuturile aici, în Ungaria. Dacă afirmă deci cineva, că puterea de stat ungară nu recunoaște existența culturii române, în fața afirmării sale se poate pune simplu istoria culturală a Românilor din Ungaria. În țara în care, între cadrele națiunii generale politice, poate să fie vorba de o biserică națională română și sârbă, e cu totul imposibil să fie tras la îndoială dreptul de existență a culturii române ori sârbe...

Cultura nu e alta, decât dezvoltarea cu desăvârșire liberă a facultăților spirituale ale unui popor, deoparte prin câștigarea și comunicarea de cunoștințe, de altă parte prin o conștiințioasă educare în direcție religioasă-morală și patriotică, corespunzător tradițiilor istorice ale poporului și corespunzător poziției internaționale și de drept public în care trăiește și care negreșit trebuie să fie luată în considerare.

Dacă, după acestea, statul recunoaște de exemplu dreptul de existență a culturii române, aceasta înseamnă atâta, că românimea din patrie este îndreptățită:

a) Se înființeze, susțină și conducă școli, cu limba proprie de propunere.

b) Se facă literatură în limba proprie, să înființeze societăți științifice și de direcție morală, comunicând în limba proprie cunoștințele, în școală și în societate.

c) Se determine limba confesiunii și credinței sale, și să continue administrarea în limba aceasta (în afaceri bisericești).

d) Să-și apere drepturile câștigate și să-și asigure prin instituțiuni, pe terenul bisericesc și pe cel școlar.

e) Are dreptul să-și facă cunoscută istoria proprie culturală și să pretindă cunoașterea ei dela inteligența crescută și educată de ea.

f) Pot se înființeze deci (Românii) și pot se susține școli populare, școli medii, școli de specialitate, instituțiuni și societăți științifice, ba în principiu nici aceea nu poate fi dificultat, dacă ar voi se înființeze o universitate.

Până aici le merge dreptul!...

*

O precizare mai corectă a drepturilor cari ne compet nouă, Românilor, nu ca indivizi, ci ca corp întreg național, cu greu se va mai fi făcut în vre-o gazetă ori carte scrisă ungurește.

Nu avem nimic de adaogat. Ce vrem se spunem este, că încât ne privește pe noi, Românii din patria aceasta, nu va găsi nime, nici în vorbirile deputaților nostri naționaliști rostite în dieta țării, nici în articolele de ziare, ori în programele politice stabilite din vreme în vreme, nici cu un cuvânt mai mult spus ori cerut cu privire la drepturile cari ne compet, ca popor, decât ce se cuprinde în cele stabilite acum din partea organului oficial al partidului popular. Și totuși, deputații nostri au fost și sunt niște „trădători de patrie”, scriitorii de cărți politice și de ziare „agitatori periculoși” statului, cari își duc zilele mai mult în temniță decât la masa de scris, și peste tot poporul român un element primejdios pentru statul ungar și pentru națiunea maghiară. Și pentru ce? Pentru că ne-am reclamat și ne reclamăm drepturile, cari ne compet, pe cari nu ni le poate răpi nime, pentru că sunt drepturi de Dumnezeu date: dreptul întrebuințării neimpedecate și al cultivării limbei materne! Se poate închipui o situație mai nenaturală, mai amară și mai dureroasă decât a noastră?!...

Din parlament. În cursul săptămânii trecute a fost votat bugetul ministrului de pe lângă Maiestetea Sa, bugetul ministrului croat, apoi bugetul ministrului de interne, iar Sâmbătă s'a început discuția asupra bugetului ministrului de comunicațiune, care se va termina probabil astăzi. E posibil, ca încă în săptămâna aceasta să se termine discuția specială asupra bugetului, ținându-se ședințe în fiecare zi dela 10 până la 2 și dela 4 până la 8. Dintre deputații naționaliști n'a mai vorbit nime.

Dela conferențele învățătoarești.

Cercul Deș-Bistrița.

— Raport special. —

Gostila, 12 Mai n.

Mercuri în săptămâna luminată trenul cu o ușoară legănare, încunjurat de aerul lin și blând al primăverii, ne ducea pe valea Someșului-mare în sus. Înaintea ochilor ni să desfășurau ținuturi pline de romanticism de o parte, de altă parte întreg șesul era presărat cu oameni, cari munciau glia strămoșască. Trecând și prin încăntătoarea vale a Șieului, cu oarecare plăcere sufletească admiram minunata cultivare a pământului din partea poporului săsesc.

Când iată că în ceața dinspre răsărit apare vechiul și vestitul oraș al Sasilor, Bistrița, cu frumoasa și impunătoarea biserică luterană, edificată în stil gothic la anul 1519.

Timpul trecea și eram siliți a părăsi acest oraș de o ordine și curățenie exemplară.

Dela Bistrița spre sud treceam prin ținuturi frumoase spre valea Șieului lângă care să află comuna Șimotelnic, unde ni suiam a ajunge cu dorința de a ne vedea și a ne îmbogăți capitalul spiritual cu idei și învățături nouă.

Șimotelnicul e o comună curat românească, având o singură stradă principală, și fiind toate edificiile după modelul săsesc, la stradă. Poporul e harnic, inteligent, doritor de înaintare și cultură, dovadă interesul ce l-a manifestat față de noi și de mersul conferențelor.

Joi în 17 Aprilie v. la oarele 8, învățătorimea dinpreună cu elevii școlii s'a îndreptat spre biserică, unde s'a oficiat liturgia — împreună cu chemarea ajutorului Sf. Duh asupra lucrărilor conferinței și a membrilor ei — prin domnul comisar

FOIȘOARĂ.

Momente din viața marelui Șaguna.

„Milă-mi este de popor!”
... Matei XV 32.

Un neam năcăjit și chinuit, înjugat la toate nevoile, ca și la voia domnului de pământ, am fost noi, Românii ardeleni, veacuri de-a rândul. S'a milostivit însă Dumnezeu cu noi și după ce numai de câteva zile scăpăram din robie, aceeași pronie dzeiască, care scoțându-i pe Izrailiteni din Egipt, i-a pus sub conducerea lui Moise, același geniu apărător al neamului nostru obidit, a pus în fruntea noastră pe cel mai mare și mai destoinic conducător, care avea sfânta chemare, ca pe poporul scos din fundul pivnițelor întunecoase la lumina soarelui, să-l conducă la calea cea dreaptă, ca nu cumva nedat fiind cu lumina, să apuce de pe calea neajunsurilor pe calea rătăcirii.

În timpul cel mai critic pentru noi, în timpul când ajunseserăm „o turmă pe care fiecare o mulgea și o tunde”, în timpul de supremă necesitate marele Șaguna ne-a fost dat ca un har dumnezeesc de mult așteptat.

Și el, între ai săi a venit, dar mulți din ai săi pe el nu l-au cunoscut...

Da, mulți nu l-au cunoscut, căci cei mai mulți numai după ce s'a dus dela noi l-au cunoscut.

*

Ca fiu de țaran, când am mers la Sibiu, mă purtam în haine românești. După ce am absolvat pedagogia, atât eu, cât și părinții mei, doriau să urmez și teologia, ceea ce era totodată și dorința consătenilor mei, cari ziceau, că ar fi păcat să nu mă fac preot, fiind eu bun cântăreț. Deodată cu — fie ieratul — Pelagiu George din Petea de pe câmpie, am suplicat pentru a fi primiți la teologie. Pe atunci primirea o făcea însuși marele Arhiepiscop, iar suplicantul trebuia să se înfățișeze în persoană înaintea sa, ca să-l vază în persoană.

Ne-am prezentat și noi doi, dar spre marea noastră înfruntare ne-a spus, că deocamdată are mai mare lipsă de învățători decât de preoți, deci nu ne primește. Năcăjiți eram noi, dar mai năcăjiți erau părinții nostri, cari pentru noi au trebuit să-și bată caii până la Sibiu, reținând în părțile Sibiului, căci acasă îmi era rușine să mă duc acum, când toți știau, că m'am dus să mă înscriu la teologie.

În după amiaza aceleiași zile stam cu colegul meu înaintea seminarului, când vedem pe Șaguna, cu feciorul de casă,

Simon, în urma lui, venind către seminar. Toți câți treceau pe stradă se dedeau la o parte, plecându-se înaintea lui, căci atâta eră de impunător, încât chiar și cei ce nu știau cine e el, stăteau în loc uimiți, parându-se că văd ceva supranatural. Trecând pe lângă noi, am făcut 3 pași înapoi și l'am salutat. Portul nostru românesc și uniforma iau atras atențiunea asupra noastră și după ce trecuse deja de noi, privind înapoi, l-a întrebat pe feciorul de casă: „Simone, cine sunt acești tineri?” Simon i-a răspuns, că: „Acești sunt pedagogii de azi dimineață, pe cari Excelența Ta nu iai primit în teologie”.

Dimineața cealaltă la 7 oare a trimis Șaguna pe Simon în biserică, ca să ne cheme la el. Norocul nostru a fost, că ne-a aflat în biserică. Spre mirarea și bucuria noastră ne-a spus apoi: „Veți fi primiți în teologie feții mei”, iar noi, sărutându-i dreapta, i-am mulțăm.

Bucuria mea și a tatălui meu nu a fost mică, când dorința a fost împlinită, dar eu și azi cred, că numai de dragul portului nostru românesc, și mulțămă faptului, că Simon ne-a aflat în biserică, ne-a primit marele Șaguna în teologie.

*

Ca arhiepiscop, deși om în etate și cam greoi, eră cu totul devotat bisericei. În pasesimi la toate deniile eră dela început în biserică, și nu pregeta nici aici a se interesa de istețimea clericilor, punându-le

diferite întrebări. Dacă se întâmplă, ca unul să nu-i știe răspunde la întrebare, îl apostrofa, dacă însă eră mulțăm cu răspunsul, îl laudă.

Greșala unuia sau altuia nu o trecea nici când cu vederea și nu o iertă nici când. Așa într-o Vineri din pasesimi a servit liturgia înaintea sfințită un profesor tinăr, și greșind pomenirile, când a eșit cu sfințele daruri, a fost dojenit în fața întregii biserici cu cuvintele: „Numai boul la pășune merge nepregătit!”

Se interesă mult de viața țaranului nostru. Vorbind cu teologul Simeon Popescu, se miră, că calendarul și orologiu n'a pătruns încă, decât în puține locuri în casa țaranului. Sim. Popescu i-a spus, că întrebând el pe un țaran, de ce nu-și ține orologiu în casă, țaranul iar fi răspuns: „Nu vreau dle să-mi măsur viața cu orologiu, căci pentru mine și ziua e prea scurtă!” La aceasta a zămbit marele Arhiepiscop, și a zis: „Vezi fătul meu, câtă filozofie e în capul țaranului nostru!”

Cu atâta respect și frică ne purtam toți față de el, ca și față de un sfânt al biserice și al neamului nostru. După părăsirea mea, Moise nu a putut fi mai mare pentru poporul izrailitean, decât marele Șaguna pentru biserica și neamul nostru.

Mai dă-ne Doamne astfel de oameni!

Egerszeg, la Dumineca Floriilor, 1908,

Ioan Bărsan
paroh.

consistorial *Gregoriu Pletosu*, protoier, prof. gimnazial în Năsăud, asistat de preoții M. Pascu paroh local și Alexandru Sighiartău, paroh în Ciceu-Poeni.

La serviciul divin au luat parte pe lângă învățătorime domnul insp. reg. Ștefan Téglaș, doamna și dsoara Bod, precum și foarte mult popor din localitate.

Ședința primă.

După serviciul divin adunându-ne în sala de învățământ a școlii în prezența dlui inspector regesc al comitatului Bistrița-Năsăud, Ștefan Téglaș, a domnului adm. protopopesc *Vasiliu Bălan*, a parohilor M. Pascu, A. Sighiartău, Isidor Suceava, Ioan Langa, a inv. gr.-cat. Isidor Morariu, a numărului popor și a învățătorime, domnul comisar *Gr. Pletosu* și-a rostit vorbirea de deschidere, care a fost ascultată cu mare atenție din partea tuturor.

Vorbirea a fost la înălțime, interesantă, foarte instructivă, pe înțelesul tuturor, plină de povești de tot felul, arătând rolul important ce-l are școala în problema regenerării țaranului român și preste tot a poporului agricultor. Prin exemple și date statistice demonstrează răul ce-l mare și periculos din viața popoarelor și cu deosebire a poporului român, care e *alcoholismul*, combatându-l și îndemnând pe toți a pași în contra acestui viciu. Ce șapă la trupina plină de viață a poporului român.

Acest cuvânt de deschidere a fost primit din partea tuturor cu vii aclamațiuni.

După deschidere s-a constituit biroul, alegându-se notari: Ioan Ciupe inv. Gostila și Simeon Pahone inv. Borgo Joseni, iar verificatori: Ioan Duca inv. Borgo-Mijloceni și A. Hermann inv. Deș.

Trecând la constatarea celor prezenți s-a constatat, că sunt prezenți din tractul Bistriței 15 membri din 16 obligați, iar din tractul Deșului din 21 obligați s-au prezentat numai 5 membri.

Cugetând asupra acestui trist fapt, orișice om cu pricepere și cu simț de bunăcuviință poate înțelege, că lucrul acesta nu s-a cuvine.

A fi față de conferențe, cari au un scop atât de bun și nobil, atât de indiferent, și a te arăta față de bunul mers al conferențelor cu asemenea indolență, e trist și necuviincios, fiindcă dupăcum a anunțat dl comisar, dela cei absenți n'a intrat nici o scuză.

S'a și observat în plenul conferenței, că astfel de indivizi, cari din an în an manifestă neglijență tot mai mare față de conferențe, să fie pedepsiți.

Trecând la ordinea zilei: 1. Eugen Tănase își prezintă elaboratul asupra temei: „Care este metoda cel mai potrivit pentru instruirea adulților în scriere și citire”. Să predă unei comisiuni constând din membrii: G. Șuteu, V. Bocșa, T. Purșa, A. Hermann și V. Costin.

2. Ioan Ciupe prezintă elaboratul: „Importanța religiei în educație și principiul centralizării învățământului”. Să predă spre cenzură membrilor: I. Leuca, N. Tăgean, E. Tănase, T. Coroian și G. Șolca.

3. Să prezintă lecțiunea practică: „A mértékrendszer” din partea membrilor I. Duca și I. Griga. Apoi tema practică lucrată după metoda fonomimic de P. Postoiu. Tractarea literelor „a” și „m” după metoda amintită.

După acestea fiind timpul înaintat, ședința s-a ridicat, anunțându-se a doua pe oarele 2 p. m.

Ședința a doua.

La oarele 2 p. m. deschizându-se ședința s-a predă cu elevii cl. I. literile „a” și „m” după metoda fonomimic, prin inv. P. Postoiu. Eliberându-se elevii să naște discuție, atât asupra temei și a predării, cât și asupra metodei fonomimic în general. Luând parte la discuție membrii I. Ciupe, P. Postoiu, I. Griga, dl insp. reg. și în fine dl comisar, acest metod s-a recomandat spre folosire, având multe avantaje și foloase reale față de toate celelalte metode. Insași prelegerea a fost succasă.

Urmează la ordinea zilei lecția practică cu cl. V. „A mértékrendszer”. Prelegători I. Griga, I. Duca și A. Herman. Predarea, afară de unele greșeli a unuia dintre prelegători, e succasă. Greșelile aceste s-au constatat din partea membrilor E. Tănase, I. Ciupe, L. Beșu, P. Postoiu, dl comisar și dl inspector reg. declarându-se atât tema însași cât și prelegerea de succasă.

După o pauză de 5 minute membrul I. Ciupe își cetește disertațiunea designată de conferența trecută: „Importanța religiei în educație și principiul centralizării învățământului”. După o dezbaterie deamă de însași lucrarea, care deși a fost destul de lungă, a știut ținea încordată atențiunea conferenței, disertațiunea se de-

clară deplin succasă, iar autorului i s-a aduc felicitări.

Fiind timpul înaintat, ședința s-a ridicat la oarele 6 $\frac{1}{2}$ p. m.

Ședința a treia.

Ședința a III-a s-a deschide la oarele 8 a. m. în 18 Aprilie.

Intrând în ordinea de zi, Iulian Flămând își începe lecțiunea practică „Calcularea timpului” cu clasa IV. După o vie discuție la care iau parte: Dl insp. reg. apoi L. Ursace, I. Leuca, I. Griga, A. Hermann, V. Costin și A. Jurca, se constată, că autorul n'a luat materialul intenționat de conferența anului trecut, ci a tractat un material cunoscut deja elevilor. Prelegerea de altminterlea e succasă.

Să predă apoi cu cl. V. mai întâi românește, apoi în limba maghiară tema: Bela al IV-lea. Deschizându-se discuția asupra temei, iau cuvântul: I. Griga, I. Ciupe, A. Hermann, P. Postoiu, iar dl comisar reasumând toate cele zise de membrii amintiți cu privire la predarea istoriei, fiind acest studiu foarte important și de acum e a se preda în limba maghiară, să recomandă procedura următoare:

Materialul ce trebuie să-l propunem îl împărțim în unități, sau lecțiuni mici. Zicerile să fie scurte ca formă și clare ca înțeles.

Zicerile acestea memorisate mai întâi în limba română, apoi scrise pe tablă, dimpreună cu elevii, trebuiesc traduse în limba maghiară.

După aceasta zicerile una câte una sunt a se preda direct în limba maghiară, purtând grije de accentuarea corectă.

În fine prin întrebări acomodare și potrivite materialului parcurs și capacității elevilor, să se facă reasumarea întregii lecțiuni.

Domnul insp. reg. pe lângă cele de mai sus recomandă și următoarele:

Predarea unui material istoric în l. maghiară nu are scopul de a împărtași cunoștințe istorice, fiindcă elevii le posed din predarea în limba maternă, ci predarea în limba maghiară tinde la deprinderea elevilor în vorbirea și exprimarea corectă a cugetelor lor în o altă limbă, lor străină.

Să nu se folosească expresiuni necunoscute elevilor, grele la exprimat și pe cari elevii nu le pot cuprinde.

Prelegerea a fost succasă.

Urmează la ordinea zilei tema designată din partea Venerabilului Consistor arhidiececan. Raportul special îl cetește E. Tănase. Autorul recomandă mijloacele, prin cari s'ar putea strânge aduții pentru de ai instrui în scris și cetit.

Aduții să se împartă în trei grupe: a) cei ce nu știu de loc ceti și scrie; b) cari silabisează și c) aceia, cari pot ceti și scrie bine. Amintește cursuri de iarnă cu 5 ore pe săptămână, conduse pentru remunerație de inv. local, etc. Care metod ar fi potrivit, — nu amintește nimic.

Luând cuvântul membrul I. Ciupe propune, ca cel mai potrivit, metoda scriptologică, din următoarele motive: Literile se încep cu cele mai ușoare, merge treptat către cele mai grele de executat. Față de metoda lui Gabel și cel fonomimic are favorul, că neavând de a instrui pe copii, ci pe adulți, nu putem și n'avem pentruce face gesturi. Acest metod fără nici o greutate ne duce la scopul dorit. După vorbirile membrilor I. Leuca, A. Jurca, V. Costin, G. Șolca și păr. Sighiartău, aderând toți la propunerea de mai sus, conferența enunță, că pe lângă mijloacele amintite în lucrare, cel mai potrivit metod pentru instruirea adulților este metoda scriptologică.

După cetirea rapoartelor comisiunilor permanente prin referenții I. Griga (tr. Bistrița) și I. Ciupe (tr. Dej), cari rapoarte conținând triste adevăruri, se alătură la protocol și pe lângă un raport special sunt de a se înainta Preaven. C. arhidiececan: ca loc de întrunire se hotărăște comuna Poianablenchi tr. Dej. Iar ca teme practice se statorosec pentru conferența viitoare:

1. O lecțiune din limba română cu cl. III. Nrul singular și plural, de I. Percea, G. Prigoană și G. Șuteu.

2. „Az asztal” lecțiune din limba maghiară cu cl. II. de M. Oros, Leontina Beșu și I. Leuca.

3. O lecțiune din constituția patriei cu cl. IV. „A család”, de I. Ciupe și I. Duca.

4. O lecțiune din geografie: „Dunántúli dombvidék” cu cl. IV. de E. Tănase, A. Hermann și V. Costin.

În comisiunea permanentă se alege, din tractul Bistrița: I. Griga, I. Duca și P. Postoiu, pentru tractul Dej: I. Ciupe, T. Coroian și T. Purșa.

Sfârșite aceste, domnul comisar Gr. Pletosu prin cuvinte de laudă mulțamește învățătorime pentru interesul purtat față de obiectele puse, accentuând însemnătatea și înălțimea vorbirilor rostite din partea membrilor. Se adresează către toți cei prezenți, mulțamind parohului, învățătorului și poporului pentru buna primire și cu deosebire plăcere se adresează și către dl insp. reg. zicându-i cuvinte de laudă pentru interesul, bunăvoința, osteneala ce și-a pus pentru limpezirea multor chestiuni puse la ordinea zilei, arătând și bunăvoința manifestată față de conferență, asistând la toate ședințele ei.

La aceste dl insp. reg. prin cuvinte pline de căldură și dragoste față de noi mulțamește dlui comisar și învățătorime pentru buna primire ce i-s-a făcut, zicând între altele, că cultura e internațională, nu consideră naționalitate și religie, ci numai adevărați oameni.

În mijlocul aplauselor din partea celor prezenți se încheie ciclul conferențelor din anul 1908 la ora 1 p. m.

După ședința a III-a toți membri au luat masă comună, la care a participat și dl insp. reg. Téglaș István, apoi domnul comisar Gr. Pletosu și parohii M. Pascu și Alex. Sighiartău.

Domnul comisar a început șirul toastelor, toastând pentru îndelungata viață a Excelenței Sale, Inaltpreasfințitului domn Arhiepiscop și Metropolit Ioan Mețianu.

În limba maghiară a toastat domnul insp. regesc pentru toți în general și cu deosebire pentru domnul comisar Gr. Pletosu.

Parohul local M. Pascu în toastul seu aduce elogiul domnului insp. regesc, pentru interesul și bunăvoința ce o poartă față de învățământ și cu deosebire pentru atențiunea ce o manifestă față de școalele române din acel comitat.

Părintele A. Sighiartău a toastat pentru învățătorime, de asemenea și inv. I. Ciupe pentru parohul și învățătorul local, I. Griga pentru păr. A. Sighiartău, pentru p. Is. Suceava, etc.

În decursul mesei comune și cu deosebire întreaga după amiază ne-a delectat și ne-a înveselit inima fanfara din Buduș, sub conducerea bravului paroh Isidor Suceava.

Teatru.

Seara la 8 ore în școală s-au dat din partea tinerimii din Șimotelnice 3 piese teatrale. Primele două piese pe lângă aceea că n'au fost potrivite au fost în multe locuri nu tocmai corect interpretate; dar totuși considerând multe greutăți tehnice, au fost bine predate. A treia piesă a fost foarte caracteristic și corect predată, și toți și-au achitat bine rolurile. Toate trei piesele „Curca”, „Calea dreaptă e cea mai bună” și „Țigănușul la cătane” au fost precedate de câte o piesă musicală, executată din partea fanfarei, cu o admirabilă rutină și precizie musicală.

S'a declamat „Copilul român”, de V. Alexandri prin un june, dovedind o pregătire și o predare corectă. Fanfara amintită prin un frumos marș a introdus numărul public în vârtelul impunătorului joc „Someșana”, la care au luat parte bătrâni, tineri, uitându-și năcasurile acestei lumi trecătoare.

S'a dansat până cântă zorile dalbei zile. Când apoi fiind siliți a ne depărta, cu nouă speranță și plini de entuziasm am pornit spre casă, cu acel gând, de a sădi în inima elevilor sămânța adevărului, binelui și a frumosului.

Ioan Ciupe.

Din Hațeg.

Instalare de protopresbiter în tractul Hațegu'u. — 30 Aprilie v.

Nevoile zilei de azi și grija pentru greul vieții de mâine țin omenimea într-o frământare continuă, care consumă multă putere și multă cugetare. În lupta pentru pâine, în goana nebulă pentru strângerea de bunuri materiale, cari în mintea celor mai mulți singure sunt „peatra din capul unghiului”, pentru clădirea edificiului unei vieți mai tihuite, abia îi rămâne omului timp de a se mai gândi și la mântuirea sufletului său.

Cuvintele mântuitorului din predica de pe munte: „fericiți sunt cei săraci cu duhul...” sunt vorbe frumoase, dar prea puțin băgate în seamă. De o interesare a omului față de bunul mers al afacerilor deapropoiei apoi și mai puțin putem vorbi azi, când binele și fericirea „Eu” lui nostru e mai presus decât toți și decât toate. Iată cauza, pentru care lupta bisericească de a întemeia și a lăși aici pe pământ „împărăția lui Dumnezeu”, este din cale afară grea. Ea devine mâne și mai grea, căci tendințele unor proroci cu dogme nouă de credință, de a slăbi, de a

nimici chiar vaza și autoritatea acestui scump așezământ moștenit dela strămoși, prin care am trăit 18 veacuri, ies tot mai mult la iveală. Canoanele bisericești sunt un „teren mlăștinos”, iar preoții ei „câtă vreme trebuie să mai existe în mijlocul poporului nostru cu rol economic și social, în ce privește cultura teologică, trebuie readuși la înțelepciunea și poezia senină a vechiului molitvelnic”. Așa zic apostolii noii evanghelii. Depinde dela noi, dacă acestea învățături vor avea soartea seminței „căzute în pământ bun”, când apoi pe ruinele bisericești și ale nemulului nostru, apostolii de o pânură își vor putea cânta „Osana”, sau vor avea soartea sămânței „căzute pe piatră”. În lupta cea grea pentru spulberarea acestor învățături primejdioase și pentru împedcarea lor de a prinde rădăcini în poporul nostru, noi preoții avem cea mai arzătoare lipsă de a avea în frunte bărbați luminați și destoinici, cari închegându-ne rândurile, ca pe o armată bine disciplinată să ne bage în focul luptei grele, ce trebuie să o purtăm contra vrășmașilor interni și externi ai noștri și ai bisericești, căreia îi slugim.

Preaveneratul consistoriu arhidiececan, în frunte cu prea bunul nostru părinte Inalt Preasfințitul Domn Arhiepiscop și Metropolit Ioan, a simțit această lipsă a noastră, a preoților din cercul protopresbiterial al Hațegului, și ținând cont de însuflețirea generală cu care l-am ales, ne-a denumit de protopresbiter pe bărbatul doririlor noastre, pe dl Dr. Cornel Popescu.

Biserica din acest colț al metropoliei noastre, cu trecutul ei istoric, a trecut prin multe și grele încercări. Drept aceea, cu suferințele premenite de nădejdea, că conducerea destinului ei de azi înainte este pusă în mâni vrednice și curate, am așteptat, clerul și poporul greco ort. din acest tract protopresbiterial, sosirea zilei din Dumineca Mironosițelor, când dsa a decis, în conștientă cu superioritatea noastră bisericească, să-și ocupe noul post și să se așeze definitiv între noi. În 27 Aprilie v. des de dimineață, mulți din cler și din popor s'au adunat în gara din Hațeg, așteptând sosirea trenului, care avea să aducă pe mirele tractului nostru văduvit. Era o zi de adevărată primăvară. Soarele cu strălucirea-i limpede da cerului o înfașurare deosebită, care ne umplea sufletele de nouă nădejdi. La sosirea trenului în gară, fanfara din Bărești întonează un frumos marș românesc. Frapat de atâtea însuflețire, noul protopresbiter primul se dă jos din tren, unde-l așteptau pe lângă preoții și credincioșii din tract, și fruntașii parohiei centrale din Hațeg. La gară, în numele preoției tractuale, noul șef este binevenat din partea parohului din Rașor Ioachim Ungur, care în cuvinte alese și bineșimțite arată bucuria ce stăpânește inimile celor 35 de preoți și a celor 26,000 de credincioși în ziua în care dsa scoboară în mijlocul lor. Protopopul în cuvinte calde și din inimă isvorâte mulțamește pentru buna primire ce i-se face în ziua în care ia în mână conducerea tractului. „Dragostea, care mi-ați arătat-o atât de strălucit și la actul alegerii și de atunci încoace întotdeauna” — zicea între altele — „însuflețirea nemărginită, cu care azi mă primiți, îmi vor fi un puternic impuls, pentru a mă dedica cu trup cu suflet lucrării sfinte, ce mă așteaptă în acest oficiu”.

După acestea între sunetele fanfarei urcăm trăsurile, cari ne așteptau și convoiul, în frunte cu calesele, cari duceau pe noul protopop și pe oaspeții veniți cu d-sa, în mers domol pornește spre parohia centrală din Hațeg, lăsând în urma sa un nor de praf numai, care învalua ca o negură deasă tufișul de arini de pe marginile drumului, în cari mii de păsărele săltau în bătaia celor dintâi raze de soare. În oraș, în fața unei mulțimi de oameni dl Dr. A. Sărățariu talmăcește noului protopresbiter sentimentele de stimă și de iubire ale credincioșilor ort. din Hațeg. Domnul protopop, dupăce răspunde și aici, în fruntea unei lumi de oameni să îndreaptă spre biserică, care din acest incident a fost frumos împodobită cu ramuri și cu frunză verde.

La ușa bisericii este întâmpinat de primepitropul bisericești dl I. Băciu, care în firul unei vorbiri frumoase îi predă cheile. Dl protopop mulțamește obștei pentru manifestările acestea de iubire și în tre puternicile strigări de „să trăiască”, în cari s'au amestecat și trei bubuituri de trasuri, intră în biserică. Se începe imediat serviciul divin, celebrat cu mare pompă, pe lângă noul protopresbiter și pe lângă fostul adm. protopresbiterial și mandatar al Excelenței Sale la actuală instalare, dl Avram Păcurariu, de preoți Ioachim Ungur din Rașor, G. Petruca din Sânpetru, Moise Popoviciu din Gândaga, Petru Armean din Ciopeia, Victor Șandru din Bărești și Aurel Popoviciu din Co-

vragia. Mult au contribuit la înălțarea serviciului divin și cântările liturgice, cântate cu multă pricepere și precizie de corul mixt din loc, sub conducerea zelosului dirigent C. Popoviciu.

Terminele cele rituale, dl. mandatar dă cetire actului de introducere, iscalit de înaltpreasfințitul nostru Domn Arhiepiscop și Metropolit Ioan, prin care se face cunoscut clerului și poporului din acest protopresbiterat, că începând din 27 Aprilie a. c. v. dl. C. Popescu este instituit de protopop și de paroh în Hațeg, și prin care suntem obligați toți preoții și mireni deopotrivă a-i da cuvenită stimă și ascultare întru toate. Într-o vorbire duioasă își ia apoi rămas bun dela preoții și credincioșii din tractul pe care l-a administrat timp de o jumătate de an cu multă tregeră de inimă. Cerând pacea și binecuvântarea proiei divine asupra tractului și asupra noului său protopresbiter, predă acestuia sfânta evanghelie, îndatorându-l a păzi și a propovedui cu cuvântul și cu fapta acele învățături, cari sunt depuse în ea și pentru cari Mântuitorul și-a întins mâinile pe cruce. După acestea nou instituitul protopresbiter rostește o cuvântare, cu multă vervă oratorică, în care își espune vastul program de muncă. Se îndreaptă mai întâi către atotputernicul Dumnezeu și-i mulțamește pentru darul ce l-a revărsat asupra sa, învrednicindu-l a ocupa acest post onorific. Face apoi promis une solemnă în fața sfântului altar, că ținta vieții sale va fi aceea, de a conduce bisericele și credincioșii de sub jurisdicțiunea sa pe calea binelui și a adevărului. Va predica fără șovăire în tot timpul și locul virtuților creștine, credința, iubirea și speranța precum și celelalte învățături ale Mântuitorului va fi cu neînmurțită dragoste și credință către cele două moșteniri scumpe, rămase dela strămoși, către biserică și către fiica acesteia, către șola noastră confesională și de câte ori va cere trebuința, va premerge cu exemplul pentru apărarea lor.

Va păzi cu sfințenie normele administrative ale bisericei noastre și va face, ca și ceilalți factori subalterni să le păziască, căci aceasta e prima condiție pentru înaintarea și înflorirea bisericei. Mai spune apoi în această predică de toată frumusețe, că va fi până la cea din urmă suflare un fiu credincios al neamului nostru românesc și de câteori pe cerul vieții acestui popor tudit se vor ivi norii negri ai primejdiei, din lupta ce vor da-o cei chemați pentru apărarea lui și a drepturilor lui omenești și dumnezeiești, își va lua partea cuvenită. Mulțamește dlui mandatar pentru osteneala avută cu actul instalării și-l roagă în aceeași vreme a-i fi interpretul sentimentelor sale de iubire și supunere față de Escelența Sa înaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Metropolit Ioan și față de Preaveneratul Consistor arhiepiscopan. Lungi și puternice „să trăiască” la adresa Escelenței Sale și a noului nostru șef tractual au acoperit sfârșitul acestei vorbiri, care ne-a trezit în suflăte nouă nădejdi cu privire la viitorul bisericei noastre dreptmăritoare din acest tract protopresbiterat. După împărțirea anaforei ne-am întrunit în sala cea mare a hotelului „Mielul de aur”, unde ni s-a servit o masă bogată în mâncări gustoase și unde ne-am putut delecta în frumoasele noastre cântări executate cu multă măiestrie și girgășie de prima orchestră din Hațeg. La acest banchet reprezentate au fost și confesiunile străine, precum și toate oficiile publice din loc. Nu au lipsit nici toastele. Șirul lor l-a început protopresbiterul Hunedoarei A. P. Păcurariu, care a închinat pentru Escelența Sa înaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Metropolit al nostru Ioan, arătând cum la o eate așa de înaintată Escelența Sa cu puterea și vigoarea unui tânăr lucră zi și noapte pentru prosperarea bisericei și a neamului nostru. Ca dovadă despre aceasta între altele servesc pastoralele Escelenței Sale dela sărbătorile împărătești, pline de sfaturi și povețe părintești la adresa credincioșilor din arhidieceză. Sgomotoasele „să trăiască” și freneticele aplauze la adresa Escelenței Sale păreau că nu se mai sfârșesc.

După dl. mandatar a rostit un toast inimos protopresbiterul nostru Dr. C. Popescu, pentru binele și fericirea clerului și poporului de sub jurisdicțiunea sa. Afară de acestea s'a mai toastat apoi din partea următorilor: Dl. Dr. Aug. Străitaru, pentru îndelunga sănătate a noului protopresbiter, care este și parohul Hațegului, dl. Ioachim Ungur, pentru reprezentanții diferitelor confesiuni, dl. Dr. Iacob Radu, pentru buna înțelegere dintre cele două confesiuni de un sânge și de o limbă, dnul Ioachim Cerbicean pentru protopop, scriitorul acestor rânduri pentru fostul administrator protopresbiterat și mandatar al Escelenței Sale la actuala instalare, dl. Avr. Păcurariu, dnul Dr. Gavril Suciu pentru preoțimea română gr. ort., Dr. Nicolae

Vecerde, ca oaspe, pentru buna înțelegere dintre conetățenii de diferite limbi și dl. Dr. Victor Bontescu pentru viitorul strălucit ce așteaptă pe protopresbiterul nostru. A mai fost felicitat apoi protopresbiterul în limba maghiară de către reprezentanții diferitelor oficii publice din Hațeg, și anume, dl. căpitan Lenkeși în numele orașului, Victor Gorove în numele justiției, preotul reformat în numele confesiunii sale, și alții.

Ridicându-se masa, preoții dela banchet în mijloc cu protopopul ne-am dus în grădina de vară a hotelului Teodor Doboiu, unde s'au prezentat înaintea protopopului diferitele societăți din Hațeg, a o-larilor și a tálparilor. După ce am mai petrecut și aici câteva clipe vesele, ne-am întors la căminele noastre, dorind iubitu-lui nostru protopresbiter viață și sănătate îndelungată, ca să poată trage brazde mănoase în ogorul înfăntat al bisericei noastre din acest tract.

Aurel Popovici
preot.

Din despărț. „Asociațiunei”

Convocare.

Adunarea cercuală ordinară a despărțământului VI. (Sebeș) al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român” în anul acesta se va ține în comuna Loman în 11/24 Maiu 1908 cu următorul

Program:

1. Deschiderea adunării la 1 oră p. m.
2. Raportul general al comitetului despărțământului despre activitatea sa dela ultima adunare cercuală.
3. Raportul cassarului prin care prezintă rațiociniul pe anul 1907 și bugetul pe anul 1908.
4. Alegerea unei comisii pentru cenzurarea acestora.
5. Alegerea unei comisii pentru înscrierea de membri noi și încasarea taxelor.
6. Disertațiuni din pomărit și stupărit.
7. Raportul comisiei de sub Nr. 4.
8. Raportul comisiei de sub Nr. 5.
9. Alegerea a doi delegați la adunarea generală ce se va ține în anul acesta în Șimleu.
10. Alegerea unui membru în comitetul despărțământului pe restul perioadei 1907—1910.
11. Constituirea agenturii și înființarea bibliotecii populare.
12. Alegerea unei comisii pentru verificarea procesului verbal.
13. Închiderea adunării.

Sebeș, 1/14 Maiu 1908

Comitetul despărțământului VI.

Serg. Medean
director.

G. Tătar
secretar.

NOUȚĂȚI.

Consistor plenar. Astăzi, Luni, s'a ținut consistor plenar ordinar în Sibiu, sub prezidenția înaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop și Metropolit Ioan Meșianu. S'au luat măsurile de lipsă pentru executarea concluserilor aduse din partea sinodului arhidiecezan din anul acesta.

Domnul Iancsó Benedek, trimisul domnului ministru de culte și instrucțiune publică, a sosit Vineri sara în orașul nostru, și astăzi dimineața a plecat pe sate pentru a vizita școalele confesionale și a studia metoda după care se propune în ele limba maghiară.

Acuzați. Deputații naționaliști din Arad, domni Dr. Nicolae Oncu, Vasile G. Idr, Dr. Ioan Suciu și Dr. Stefan C. Pop sunt citați pe 23 Maiu la poliția din Arad, ca acuzați pentru transgresiune, faptuită prin înființarea clubului național român din Arad.

Deschiderea Sfântului Sinod al României. Joi s'a deschis în București sesiunea ordinară de primăvară a sfântului sinod al bisericeii autocefale gr. ort. din România. La orele 10 s'a oficiat serviciu divin la metropolie, de către însuși I. P. S. Sa Metropolit-Primat, asistat de înalți prelați. Dela metropolie membrii sfântului sinod, împreună cu ministrul cultelor, s'au dus în localul sfântului sinod, unde ministrul de culte a cetit mesajul de tron pentru deschiderea sesiunii sinodale. S'a făcut apoi constituirea sinodului și alegerea comisiiunilor.

Ziua de 3/16 Maiu. Colonia română din Viena a serbat ziua istorică 3/16 Maiu în localul „Iohanneshof” Sâmbătă sara la oarele 8, întruninduse la o masă comună aproape întreagă. În București, la inițiativa societății „Carpații”, s'a oficiat parastas solemn Sâmbătă, la biserica Brezoian, pentru odihna sufletelor martirilor români dela 1848/49.

Hymen. Ana Petrișor și Pompeiu Trif, anunță sărbarea cununiei lor, care se va ține la 11/24 Maiu 1908, în biserica gr. ort. română din Alțina, la ora 1 p. m.

Dl. I. Murășian, profesor de musică în Blaj, fusese oprit din partea ministrului de culte și instrucțiune publică a mai funcționa, pe motivul, că nu și-a nostrificat diploma. În urma remonstrării ce s'a făcut, ministrul a recunoscut acum de validă diploma dlui I. Murășian, primită dela conservatorul din Lipsca, și l-a reabilitat în postul său.

„Frăția Românească” e titlul unei reviste culturale și politice, care apare în fiecare Duminică în Iași, sub direcțiunea unui comitet. Abonamentul pentru noi 8 lei la an. Redacția și administrația: Iași, strada Alexandrii 11.

Proces. Doamnele Aurelia Boldea născută Borișiu și Anuța Dr. Vlad, mama și soția domnului deputat dietal Dr. Aurel Vlad, sunt chemate pe 27 Maiu n. la pertractare finală, la tribunalul regesc din Deva, împreună cu preotul Lula din Bobalna, pentru delict de — agitație.

Expoziția jubilară din Praga, aranjată din prilegiul jubileului de 60 de ani de domnie a Maiestății Sale, Impărat și Regele Francisc Iosif I, a fost deschisă Joi, prin moștenitorul de tron Arhiducele Francisc Ferdinand. Au fost de față trei miniștri la deschidere. Moștenitorul de tron a fost salutat din partea prezidentului camerei de comerț, iar Alțeta Sa a răspuns în limba cehă și germană, declarând la fine expoziția jubilară de deschisă. A ținut apoi cerc și în urmă a vizitat expoziția, pe care o va vizita în cursul verei și Maiestatea Sa Monarhul.

† Dimitrie Negreanu, profesor de fizică la universitatea din București, autor al mai multor cărți didactice bine apreciate, membru corespondent al „Academiei Române” din București, a decedat Joi în București.

„Cântări”, anume „Săsară” și „Plângerea unei florice”, aranjate și armonizate pentru patru voci bărbătești de Ioan Vidu, au apărut în Arad, tipografia diecezană gr. ort. română. Proprietatea autorului. Prețul 80 de fileri exemplarul.

„Sănătatea”, revista pentru igienă și medicină populară, redactată de dl. Dr. G. Buiulescu din Brașov, a încetat de a mai apărea. Au fost scoase până acum 5 numere.

Donățiune. Fostul deputat ceh tinăr Kauriz, acum în etate de 60 ani, a donat colegiului studentesc „Slavka” frumoasa sumă de 700.000 coroane, din incidentul căsătoriei sale cu o tinăra domnișoară de 20 de ani.

De 128 ani! În Petersburg a sosit zilele trecute subofiterul penzionat Budnikov, care e acum de 128 ani. A servit în armata rusă 80 de ani, fiind în urmă penzionat. Primește 12.000 ruble penzie anuală. A venit la Petersburg, pentru că să ridice un câștig de 5000 ruble, pe care l-a obținut la loterie.

Nefericire. Portul chinez Hankau a fost nimicit de tot de valurile mării, cari ridicându-se în mod subit peste țărutul mării, au dus tot ce le-a stat în drum. Orașul întreg a fost distrus cu desăvârșire. Telegramele spun, că cel puțin zece mii de oameni și-au găsit moartea în valurile mării. Intre ei au fost mulți europeni.

La fondul „Masa învățăcelilor — meseriași” întemeiat de Reuniunea sodalilor români din Sibiu au mai dăruit: Ilariu Boia, (orig. din Bandul-de-câmpie), inv. lăcătuș, Dumitru Bolog (Sălcia-sup.), inv. pantofar, Ioan Cărneci (Aciliu), inv. curelar, Ioan Albu (Gâmbocă), inv. cismar, fiecare câte 1 cor., Marcu Gligor (Amponța), inv. rotar 2 cor., Man Băncilă (Reșinari), inv. oritor, Teodor Radu (Cisnădie), inv. măsur, Vasile Muleș (Aciliu), inv. fronzelar, Ioan Hodârnu (Berghiș), inv. cismar, Petru Băncilă (Reșinari), inv. vătăcel pantofar, fiecare câte 1 cor. și V. Tordășianu, prezident 10 fil.

Espulzați. Editorul și redactorul ziarului maghiar „Tengerpart”, care se tipărea în Fiume, au fost expulzați de pe teritoriul orașului Fiume, pentru insulte grave, aduse femeilor din Fiume. Redactorul a fost și arestat. S'a dat recurs la ministrul de interne în contra expulzării, dar ministrul a aprobat măsurile luate, fiindcă cei espulzați nu merită să fie luți în apărare. Pe eroii de tristă celebritate îi chiamă: Fodor (Fein) Oszkár și Murai Jenő (mai nainte Müller Jakob).

Operă germană în Sibiu. După cum am anunțat în numărul trecut al foii noastre, dnul director al teatrului de aici a început Sâmbăta trecută o serie de opere din cele mai alese, și dispunând de escelente puteri. Sâmbăta sara în Troubadour s'a distins cu deosebire dnul G. Hecker în rolul contelui Lune, dispunând de o frumoasă și puternică voce de bariton, dna Ana Hecker în rolul Lenorei și dnul Carol Dura ca Manrico, cu aparența-i simpatice și frumoasă-i voce de tenor. Peste tot numărul public a rămas încântat de prestațiunile tuturor, răsplătindu-i după fiecare act cu furtunoase aplauze. Asară s'a dat Bajazzo de Leoncavallo și frumoasa operă într'un act Cavaleria Rusticana de Mascagni. Prestațiunile tuturor n'au lăsat nimic de dorit. Cu deosebire a plăcut mult în Cavaleria Rusticana dna Hecker în rolul Santuzei. Teatrul a fost literalmente plin. După fiecare act aplauze furtunoase.

Din public.†)

Mulțămită publică.

Onorabila direcțiune a institutului de credit și economii „Albina”, a binevoit a ne dăru, din suma ce ia fost pusă la dispoziție de adunarea generală a acționarilor, din cuota de binefacere, suma de 100 cor., drept contribuție la fondul de 20 bani pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare.

Pentru acest sprijin prețios, oferit consolidării și înfloririi clasei noastre de mijloc, exprimăm și pe această cale mulțămă și recunoștința tuturor membrilor nostri.

Sibiu, 17 Maiu 1908.

Comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiu.”

Vic. Tordășianu
prez.

Stefan Duca
notar.

La producțiunea teatrală aranjată în 17 Aprilie v. a. c. în Ofenbaia, din incidentul conferinței învățătoarești, au binevoit a trimite oferte benevole următorii:

Doamna Rosalia Predeticu 4 cor. 50 fileri, Nicolae Sabo, com. din Lupșa 4 c., Ioan Coc, Ioan Handa, George Lazar și Babb Iános, parohi, fiecare câte 2 cor.

Au binevoit a suprasolvi: Dr. Petru Șpan 1 cor. 50 fileri, Vasile Gan, prot. 2 cor., Dr. Demény István, pretor 2 cor. 50 fileri, George Balea, subnotar 2 cor. 50 fileri, Macaveiu Cutean 2 cor., Kolozsi Sándor, Sofia Pop, Vas. Butură, Dr. Goldner Ierő, Vasile Șpan, paroh, câte 1 cor. 50 fileri, Nicolae Todea, contabil 1 cor. 10 fileri, Simeon Voinca, Sim. Samoilă, parohi, Szakács Ferencz, subnotar, George Teuțan, paroh, Radimetzky Zoltán, farmacist, Lázárné Szabó Luiza și Dionisiu Muntean, notar, câte 1 cor., George Gidroi, Pamfil Giurgiu, Iosif Herdea, Aurel Micu, învățători, Gavril Teran, Bihary Zoltán, notar, Alexandru Hețegan, subnotar, Nicolae Giurgiu, N. Otel, Simeon Lazar, O. Simion, învățători, Erős Antal, inv. de stat, Lazar Chirilă, inv., George Cucu, Vasile Inocin, O. Morariu, Gavril Rancea, învățători, Victor Găbudean, com. și Ioan Barb, inv., câte 50 fileri, cărora și pe această cale li-se aduc cele mai a-dânci mulțămiri.

S'au încasat 186 cor., din cari s'au spesat 135 cor. 70 fileri, rămânând profit curat 50 cor. 30 fileri, care sumă s'a administrat la fondul protopresbiterat al tractului Lupșa. Ofenbaia, la 25 Aprilie 1908. Pentru comitet: Emilian Stoica, învățător. Notă: 50 cor. 30 fil. le-am primit cu mulțămă. Pentru epitropia protopresbiterală: Vasile Gan, protopresbiter gr. ort.

Teatru.

Luni: Hoffmanns Erzählungen, operă fantastică, în 3 acte, de Offenbach.

Marți: Die verkaufte Braut, operă comică, în 3 acte, de Smetana.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 376/908.

[120] 1-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a II-a **Baica** din protopresbiteratul Unguraşului pe baza ordinului Preav. Consist. Arhid. din 26 Februarie şi 18 Martie 1908 Nr. 1892 Bis. se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele cuprinse în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Concursurile au a să substerne instruite conform legilor din vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termen legal; iară concurenţii au a se prezenta înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sâmbătoare la biserică pentru a cânta eventual a celebra şi cuvânta.

Fizes-Sânpetru, 23 Aprilie 1908.

Oficiul protopresbiteral al tractului Unguraşului în conţelegere cu comitetul parohial.

Pavel Roşca
protopresbiter.

Nr. 5989/1908.

[121] 1-2

Aviz de târg Timişan.

Târgul de ţară dela Rusalii în Timişoara se va ţine a. c. din 28 Maiu până inclusive 1 Iunie.

Mânarea în târg a tot felul de animale este permisă începând de Joi la 5 oare dimineaţa.

Temesvár, 22 Aprilie 1908.

Căpitănatul suprem oraşenesc:

Francise Beé
căpitan suprem.

Nr. 232/1908.

[117] 2-3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa II **Cărpiniş**, tractul protopresbiteral Abrud, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh, să-şi prezente cererile de concurs, instruite conform normelor din vigoare, în termenul arătat la subsemnatul oficiu protopresbiteral, şi cu prealabila încunoştinţare a acestuia se vor prezenta înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a oficiu şi cuvânta.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al Abrudului, în conţelegere cu comitetul parohial.

Abrud, 24 Aprilie 1908.

Petru Popoviciu
protopresbiter.

AVIZ.

La **Martin Schnell** în Turnişor Nr. 215 se află de vânzare un

armăsar

(cu certificat). Informaţiuni dă proprietarul.

(119) 2-2

Nr. 263/908.

[116] 2-3

Concurs

Pe baza ordinului Prea Veneratului Consistoriu Arhidiecezan de dto 11 Ianuarie a. c. Nr. 288 Bis. şi dto 2 Aprilie a. c. Nr. 3053 Bis. să scrie concurs pentru întregirea postului de capelan din parohia de cl. I **Bulzeştii-de-jos** cu filii e Străuţi şi Ticeri cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt toate venitele din filii.

Fiitorul capelan până la moartea parohului are să locuească în comuna Ticeri, iar după aceea să îşi strămute locuinţa în materă.

Competenţii au aşi aşterne cu termenul deschis petiţiunile lor intruate conform normelor din vigoare oficiului protopresbiteral şi după prealabila încunoştinţare a protopresbiterului până inclusiv 8 zile înainte de sinodul parohial electoral, se pot înfăţişa înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective oficiu şi cuvânta.

Brad, la 8/IV 1908.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zărandului.

Vasile Damian
protopresbiter.

Nr. 2571/1908 E.

[113] 2-3

Concurs

Pentru trebuinţele Consistorului arhidiecezan, în cursul anului 1908/1909 să recere liferarea de 150 stânjini de lemne de fag, neplutite, din faţa soarelui, care să fie aşezate parte în Seminaru, parte în curtea din strada Măcelarilor Nr. 45 în cursul lunilor Iulie şi August a. c.

Ofertele să se adreseze în scris Consistoriului arhidiecezan până la 15 Iunie n. a. c. Sibiu, 11 Maiu n. 1908.

Consistoriul arhidiecezan.

Nr. 250/1908 of. ppresb. [110] 3-3

Licitaţiune minuendă.

Pe baza planului şi preliminarului de spese, aprobat din partea Preaveneratului Consistor Arhidiecezan cu dto 5 Aprilie a. c. Nr. 3998 Eptr. prin aceasta să publică concurs de licitaţiune publică minuendă pentru darea în întreprindere a zidirei bisericii gr. or. din **Făureşti**, protopresbiteratul Cetăţii de piatră.

Licitaţiunea se va ţine în ziua de 8/21 Maiu 1908 la 2 oare p. m. în cancelaria oficiului parohial din Făureşti.

Preţul de strigare e 21.000 coroane, având comuna bisericească a da materialul brut: piatra, cărămida, lemnul, varul şi năsipul precum şi cărăuşitul.

Licitanţii au se depună înainte de începerea licitaţiunei vadiu de 10%, acceptabile în numerariu sau hârtii de valoare.

Comitetul parohial îşi rezervă dreptul de a angaja la lucru pe acel reflectant, în care va avea mai multă încredere. Întreprinzătorul nu are drept a pretinde diurne şi spese de călătorie.

Planul, preliminarul de spese şi toate condiţiunile se pot vedea la oficiul parohial din Făureşti.

Făureşti, din şedinţa comitetului parohial, ținută la 1 Maiu 1908 st. n.

Alexandru Ciocaşiu **Ioan Bărbos**
par., prez. com. par. not. com.

Vasile Duma
protopresbiter.

Prin **Librăria arhidiecezană din Sibiu**, se pot procura următoarele re-cuisite de învăţământ impuse de noua lege şcolară:

Tabele de cetit ungureşti	4-80
Tabele de cetit româneşti	4-80
Göncz P., A métermértékek falitáblája	1-20
Bittenbinder M., Utasítás a métermérendszer használatára és tanítására a népiskolák számára	—60
Rosch-féle természetrajz obrák (16 bu-căţi în colori şi cu text explicativ)	15-—
Maşină de socotit	13-50
Bopp, Colecţiune de măsuri metrice	12-—
Mapa politică a Ungariei	14-—
Mapa politică a Europei	15-—
Mapa fizică a Europei	15-—
Mapa fizică a Ungariei	15-—

Tabelele de părete a-le lui Hötzel:

Primăvara, vara, toamna, iarna, Curtea ţărănească, Muşli, Oraşul, trase pe pânză	6-60
Mapele comitatelor singuratică a 20 şi	—30

Cea mai renumită bere

din

fabrica de bere alui Anton Dreher A. G.în **Köbánya (Steinbruch)**

se recomandă cu înzistenţă P. T. Public.

Se poate procura în cele mai bune prăvălii.

Depositul principal se află la

M. Samuel Rubinstein,

[76] 70— Sibiu — Nagyszeben.

In preajma examenelor!

Dela **Librăria arhidiecezană, Sibiu**, se pot procura următoarele:

Propise pentru scriere română, germană şi dictando o sută bucăţi	cor. 1-20
Penite aluminium, 144 bucăţi	1-60
„ „ ordinare 144 bucăţi cor. —80 şi	1-40
Cerneală „Gallus“ 1 litru 1-30	
„ „ 1/2 „ —70	
„ „Anthracen“ 1 „ 1-80	
„ „ 1/2 „ 1-—	
Condeie ordinare 12 buc.	—06
„ „ 12 „	—20
„ „solide 12 „	—42
„ „ 12 „	—64

Cărţi potrivite ca premii pentru şcolari la examene.

Cataloge la cerere se trimit gratis şi franco.

Dela Librăria arhidiecezană Sibiu

se pot procura următoarele cărţi nou apărute:

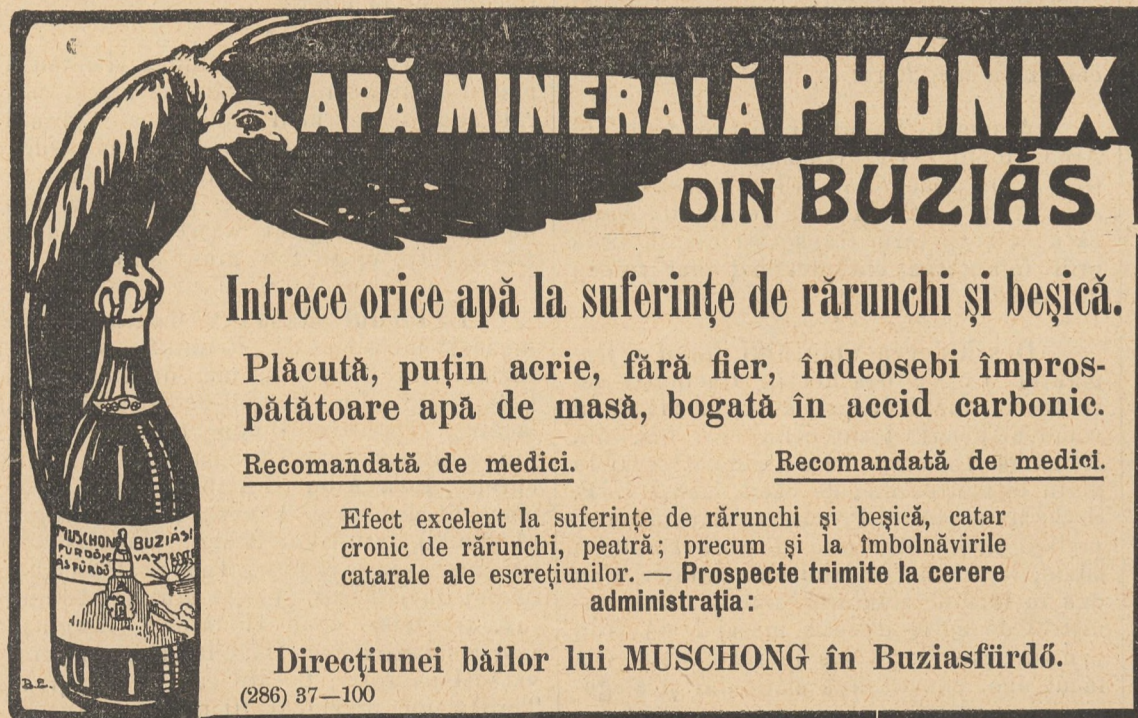
Adam I., Pe lângă vatră, pilde şi glume	1-50	Preotul Petrov, Pe urmele lui Christos, roman vol. I.	2-—
Adam I., Năzuinţi, poveşti	1-50	Rădulescu Motru, Puterea suferinţei	6-—
Brediceanu T. Vioarele, vals pentru piano	2-—	Rădulescu Motru, Studii filozofice	6-—
Chendi I., Impresii	2-50	Rosetti M. C. R., Novele	—95
Cuza, Naţionalitatea în artă	1-50	Sadoveanu M., Povestiri alese	2-—
Gârda Dr., Bănăţul francea, poezii în grai bănăţenesc	—50	„ „ La noi în Viuora, poveşti	2-—
Guette, Expunerea doctrinei	1-—	Sadoveanu M., Vremuri de bejenie	2-—
Iorga N., Istoria literaturii române în veacul al XIX-lea	5-—	„ „ Însemnările lui Nicolae Manea	2-—
Iosif St. O., Zorile, dramă istorică în versuri	1-—	Sandu Aldea, Pe drumul Bărăganului	1-50
Io-îf Anghel, Legenda fungeilor, poem dramatic în versuri	1-—	Slavici I., Novele vol. I.	1-50
Ispirescu, Poveştile unchiş. sfatos	1-50	„ „ II.	1-50
Lermontov M., Demonul, poem	1-—	Steriad Dna, Carte de bucate	5-—
Măndru A., Zori senine, poezii	1-50	Tabloul lui Mihai Viteazul	1-50
Marcu Roşianu, Alcoolismul	1-10	Dr. Diaconovich, Enciclopedia română, trei volume mari cu	80-—
Nunta lui Pârjol, teatru de copii	—20	Bustul lui Eminescu frumos lucrat, 22 cm. înălţime	4-60
Payot I., Educaţia voinţei	1-50	Hodoş C., Martirii	1-50
Pop V., Cum iubeste o fată	1-50		
„ „ Prin vrea dragostei	1-50		

Requisite de scris se pot procura de la Librăria archidiecezană**Biblioteca religioasă a „Telegrafului Român”**

Sfinţii:

1. Vasile cel mare	20 fil.
2. Marele Mucenic George	30 „
3. Apostolii Petru şi Pavel	30 „
4. Marele Mucenic Dimitrie şi Sfinţii Marii Împăraţi Constantin şi Elena	30 „

Ediţie populară, alcătuită după „Viaţa Sfinţilor”, tipărită în Bucureşti la 1835, de **Simeon Popescu**, protopresbiter. Sibiu 1906. Tiparul TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE, de unde se pot procura.

APĂ MINERALĂ PHOENIX DIN BUZIÁS

Intrece orice apă la suferinţe de rărunchi şi beşică.

Plăcută, puţin acrie, fără fier, îndeosebi împotrătoare apă de masă, bogată în acid carbonic.

Recomandată de medici.

Efect excelent la suferinţe de rărunchi şi beşică, catar cronic de rărunchi, peatră; precum şi la îmbolnăvirile catarale ale escreţiunilor. — Prospekte trimite la cerere administraţia:

Direcţiunei băilor lui MUSCHONG în Buziasfürdő.
(286) 37—100